

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 387/2015
10.03.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судије Бранка Станића, као председника већа, судије Гордане Ајншпилер-Поповић и судије Браниславе Апостоловић, као чланова већа, у правној ствари тужиоца Д.С. из М., Б., кога заступа пуномоћник М.Л., адвокат из Б., против туженог М.Л. д.о.о. Б. у ликвидацији из Б., ... бр. ..., кога заступа Н.Ђ., адвокат из Б., ул. ... бр. ..., у поступку по ревизији туженог против пресуде Привредног апелационог суда Пж 3440/15 од 23.09.2015.године, на седници већа одржаној дана 10.03.2016.године, доноси

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог против пресуде Привредног апелационог суда Пж 3440/15 од 23.09.2015.године.

Образложење

Првостепеном пресудом Привредног суда у Београду П бр. 1998/14 од 21.04.2015.године, одбачена је тужба тужиоца у делу којим је тражио да суд утврди да је незаконито решење о отказу уговора о раду запосленом број 891 од 08.05.2009.године, донето од стране туженог М.Л. д.о.о. у ликвидацији Б. улица ... број Усвојен је тужбени захтев па је поништено као незаконито решење о отказу уговора о раду истом запосленом донето од стране туженог. Тужба је одбачена у делу у коме је тражено да суд утврди постојање радног односа на неодређено време тужиоца Д.С. из М., Б. улица ... број ... код туженог у периоду од 01.09.2009.године до 07.06.2010.године. Обавезан је тужени да тужиоцу наканди трошкове парничног поступка у опредељеном износу од 80.300,00 динара.

У поступку по жалби туженог и жалби тужиоца, Привредни апелациони суд је својом одлуком делимично одбио као неосноване жалбе тужиоца и жалбе туженог, па је пресуду првостепеног суда потврдио у другом и трећем ставу

изреке, док је преиначио у делу изреке којом је одлучено о трошковима поступка, решавајући да се обавезује тужени да на име трошкова парничног поступка тужиоцу плати 220.500,00 динара. Другостепени суд је одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против другостепене пресуде, тужени је изјавио благовремену и дозвољену ревизију из разлога битне повреде одредаба ЗПП и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао ревизијама побијану другостепену пресуду на начин прописан чланом 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 од 28.09.2011.године и „Службени гласник РС“ бр. 55/14), и одлучио као у изреци ревизијске пресуде, из следећих разлога:

Ревизија туженог није основана.

Ревизијама побијана пресуда није захваћена битним повредама из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на које се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Друге повреде одредаба ЗПП се у ревизији не помињу.

Према чињеничном стању утврђеном од стране нижестепених судова тужилац је тражио заштиту права на рад због незаконито датог отказа, а по правилима Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ бр. 24/05 и 67/05) који је важио у време доношења побијаног решења о отказу уговора о раду тужиоца. Тужилац је тужбом која је уређена поднеском од 09.08.2014.године тражио да се утврди незаконитост и поништај спорног решења о отказу уговора о раду донетог од стране туженог као послодавца, као и да се утврди да је тужилац био у радном односу на неодређено време код туженог у периоду од 01.09.2009.године до 07.06.2010.године. Током поступка пред нижестепеним судовима није било спорно да уговор о раду број 254. од 15.06.2007.године по коме је тужилац код туженог као послодавца засновао радни однос на неодређено време на пословима на преси у ОЈ производња-ручна обрада и да му је од стране туженог исти уговор отказан решењем број 891 од 08.05.2009.године, због неостваривања резултата рада и непоседовања стручних и радних способности за обављање послова на којима запослени ради. За решење законитости отказа уговора о раду било је спорно да ли је приликом процене радних и стручних способности и остваривања резултата рада тужиоца тужени испоштовао процедуру установљену општим колективним уговором, као и да ли је предметно решење о отказу уговора о раду од стране туженог донето у складу са Законом о раду.

Нижестепени судови су оценом приложених доказа изведених у току првостепеног поступка утврдили да послодавац није поштовао законом предвиђену процедуру за отказ уговора о раду из разлога неостваривања резултата рада и непоседовања стручних и радних способности за обављање послова на којима запослени ради, а што је био разлог за отказ у конкретном случају, те да је стога отказ послодавца незаконит.

Тужилац је био запослен код туженог на основу закљученог уговора од 15.06.2007.године и обављао послове на неодређено време у ОЈ монтажа на радном месту монтер алатних машина, а анексом 1. уговора о раду од 01.10.2008.године био је распоређен на обављању послова рад на преси почев од 01.09.2008.године све до 08.05.2009.године када је тужени донео спорно решење о отказу уговора о раду, због неостваривања резултата рада и непоседовања радних и стручних способности за обављање послова које ради запослени у смислу члана 179. тачка 1. и члана 189. Закона о раду, све у складу са чланом 48. тачка 1. члана 94. до 53. Правилника о раду туженог. По утврђењу нижестепених судова, тужена је поступајући сходно одредбама члана 49. Правилника о раду, у вези са одредбама члана 179. тачка 1. и члана 189. Закона о раду од 29.12.2008.године формирао комисију која је у року од 3 месеца доношењем наведене одлуке директора туженог била дужна да изврши процену радних и стручних способности и остваривања резултата запослених и да о томе извести директора. Комисија је у периоду процене радних и стручних способности, као и остваривања резултата рада овде тужиоца донела објективне оцене о запосленом, те је то констатовала у обрасцу за процену радних и стручних способности тужиоца од 09.04.2009.године, а за период од 01.01.2009.године до 31.03.2009.године. Тужилац је у погледу ефикасности квалитета рада показао веома лоше резултате, показао је спорост што доводи до кашњења, непоштовања радних задатака, незаинтересованост на раду и непризнавање технолошке документације, те је оцењено да не поседује стручне и радне способности, незадовољава у погледу елемената које се односе на поштовање радних рокова, самосталности у раду, заинтересованости на раду, одржавања радног места уредним, па је дата оцена „лоше“ за ефикасност, квалитет рада, тежњу ка усавршавању, ангажовање и самоиницијативу, однос према раду, однос према средствима рада и оцену „просечно“ за радне и стручне способности и редовност на послу. Према утврђењу нижестепених судова, према извештају о резултатима рада тужиоца за наведени период констатовано је да је у периоду од јануара до марта 2009.године тужилац на пословима израде шасија аутокрана за које је предвиђено време за једну позицију 14 норма часова просечно исту позицију обављао за 17,4 норма часова, а на пословима израде дрункубел ад603/205.0001 за које је предвиђено време за једну позицију 8 норма часова просечно обављао 48 норма часова. То је у свом исказу потврдио и сведок М.М. запослен код туженог у спорном периоду, те сведок М.Р. који је такође учествовао у раду комисије. На основу наведеног извештаја, а у складу са чланом 180. Закона о раду, те сходно члану 62. Правилника о раду, тужени је доставио упозорење тужиоцу 14.04.2009.године због неостваривања резултата рада и не поседовања радних и стручних способности за обављање послова које ради, те је истим био позван да се у року од 8 дана изјасни на наводе из образложења. Изјашњење запосленог, овде тужиоца разматрано је приликом доношења побијаног решења. Након тога, тужени је донео решење о отказу уговора о раду овде тужиоцу, чија законитост је и предмет овог спора.

Нижестепени судови имајући у виду одредбе члана 48. Општег колективног уговора („Службени гласник Републике Србије“ бр. 50/08, 104/08, 8/09) који је важио у спорном периоду, као и одредбе члана 179, 180. и члана 10. став 2. и члана 4. став 2. Закона о раду, те Правилник о раду туженог од 26.05.2009.године утврђује да послодавац није поступио сагласно одредбама Општег колективног уговора, који се примењивао на туженог, јер је у наведеној

ситуацији био дужан да му понуди друго радно место, односно констатује да таквог радног места нема, пре него што му откаже уговор о раду.

Како је сходно изнетом и поред правилног поступања у погледу образовања комисије која је у одређеном периоду пратила резултате рада туженог и оцене извештаја те комисије, послодавац био дужан да у случају негативног налаза и мишљења комисије пре отказа уговора о раду понуди друго радно место раднику, а он то није учинио пре отказа уговора о раду, то је правилно становиште нижестепених судова да је незаконито решење којим је послодавац у конкретној ситуацији извршио отказ уговора о раду тужиоцу.

Ревизијски наводи да послодавац није имао друго одговарајуће место које би могао да понуди тужиоцу, те да из тих разлога то није ни учинио били су истицани и цењени у претходном току поступка и са оценама нижестепених судова се у потпуности слаже и Врховни касациони суд. Наиме, у тим ситуацијама послодавац је био дужан да констатује на неки начин да другог таквог радног места нема, а што је изостало у конкретној ситуацији.

Из наведених разлога и према становишту Врховног касационог суда правилна је и на закону заснована одлука нижестепених судова да је незаконито решење о отказу које је послодавац у конкретној ситуацији дао туженом, те да је стога у том делу тужбени захтев основан.

Ревизијским наводима се само понављају жалбени наводи који су правилно цењени од стране нижестепених судова. Према одредбама члана 191. став 1. и 2. Закона о раду прописано је да ако суд донесе правноснажну одлуку којом је утврђено да је запосленом незаконито престао радни однос, суд ће одлучити да се запослени врати на рад ако запослени то захтева, те да је поред враћања на рад послодавац дужан да исплати накнаду штете у виду изгубљене зараде и других примања која му припадају по закону, општем акту и уговору о раду и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање. Управо из цитираних одредаба члана Закона о раду произлази да је последица утврђења незаконитости отказа уговора о раду изричито законом предвиђена, те стога тужбени захтев којим тужилац тражи да се утврди да је он у наведеном периоду био запослен, с обзиром да није као једна од законом предвиђених последица утврђења незаконитог престанка радног односа не може бити ни предмет тужбеног захтева. Последица утврђења незаконитог отказа је враћање запосленог на рад ако он то жели, накнада штете у виду изгубљене добити и других примања која му припадају по закону, општим актима и уговору о раду и уплата доприноса за обавезно социјално осигурање.

Како је над туженим отворен поступак ликвидације, то је тужилац тражио да се утврди да је он био у радном односу на неодређено време код туженог од периода од 01.09.2008.године до 07.06.2009.године као дана када је над туженим покренут поступак ликвидације. Обавеза послодавца у ликвидацији је да измири све своје обавезе пре закључења поступка ликвидације, па ће се обавезе по основу правноснажно утврђеног незаконитог отказа уговора о раду запосленом измирити до окончања поступка ликвидације, али с обзиром на последице ликвидације, не може се утврдити да је запослени био у радном односу на неодређено време у означеном периоду, нити се он може вратити на рад.

Из наведених разлога, а на основу члана 414. Закона о парничном поступку одлучено је као у изреци ове одлуке.

**Председник већа-судија,
Бранко Станић,с.р.**